

Betydning. Den blev nemlig *misforstaaet*. Man oversaa, at Pengebeløbet i Virkeligheden kun var et Vederlag for en *vis Deling af det hele Høvarbejde*, og forstod tværtimod Bevillingen som indeholdende en Hjemmel for, at Naturalhøveriet *overhovedet* lod sig *konvertere* mod Pengevederlag. Paa denne Maade kom Rentekammerbevillingen til at give et officielt Eksempel paa en *Afløsning af Høveriet*, og Gaardmændene i forskellige andre Byer forstod nu at benytte sig af dette Eksempel allerede i det samme Aar. Rentekammerets Bevilling blev ganske vist ikke indhentet, — og i saa Fald var maaske ogsaa Sagen paa dette Tidspunkt falden anderledes ud —, men Amtmanden, „hvem Overbestyrelsen af alt Høverivæsenet vedkommende paa Frederiksborg Distrikt var underlagt“, gav sit Samtykke til Høveriets Afløsning, idet han bl. a. aarlig meddelte Attest paa Beregningerne over Pengevederlaget³³⁾. Saaledes fik 13 Gaarde i Uggeløse, 10 i Vassingerød, 9 i Badstrup, 2 i Mørdrup og 2 i Lindholm Byer afløst alt Høveriet imod et aarligt Pengevederlag af 64 β (4 Mark) pr. Td. Hartkorn³⁴⁾.

Det var altsaa en Art — om end *misforstaaet* — Analogi af *Rentekammerbevillingen af 28. December 1802*, hvorefter Høveriet blev afløst for disse Gaarde.

Imidlertid bevilgede Rentekammeret selv under 15. Juni 1805 en *midlertidig Høverifrihed* for den daværende Ejer af Gaarden „Strenghøjgaard“ i Lystrup imod et aarligt Pengevederlag af 1 Rdlr. pr. Td. Hartkorn³⁵⁾, og i Henhold til det herved statuerede Eksempel, men uden Rentekammerets Medvirkning, opnaaede derefter en enkelt Gaardejer i Vexø en lignende Frihed³⁶⁾. Endelig bevilgede Rentekammeret under 28. Marts 1807 en „Fuldmægtig Hansens Enke“, der havde overtaget Forpagtningen af Græse Mølle med tilhørende Gaard, Fritagelse for Høsten imod et Vederlag af 1 Rdlr. pr. Td. Hartkorn aarlig, og under 1. August s. A. gav Kammeret et Par Gaardejere i Søsøm, der tidligere havde været „Underfogder“, Høverifrihed imod et aarligt Vederlag af 1 Rdlr. 48 β pr. Td. Hartkorn³⁷⁾. Hermed ophørte foreløbig Afløsningerne af Høveriet; de vare nu komne et Antal af ca. 50 Gaarde til gode. Men alle de stedfundne Afløsninger vedbleve at bestaa, og den gennem Aarene vundne *Høvd* gav dem da efterhaanden den juridiske Støtte, som de oprindeligt havde manglet, idet de enten kun vare blevne bevilgede til Fordel for bestemte Gaardejere, eller rent midlertidig, eller endelig havde fundet Sted uden egentlig Hjemmel i en Rentekammerbevilling³⁸⁾.

Fra Aaret 1834 begyndte der derefter at finde en *almindeligere Afløsning* Sted af Høveriet. En kgl. Resolution af 7. Marts 1833³⁹⁾ nedsatte en „*Økonomikommission*“ med den Opgave at ordne og delvis indskrænke Stutteriets Drift, der med Tiden var bleven noget kostbar. Kommissionen skulde søge nogle undværlige Stutterivange bortforpagtede eller solgte — hvilket Hverv ogsaa lykkedes —, og dernæst arbejde paa i det hele at faa Høveriet afløst ved mindelig Overenskomst. En ny Resolution gav dernæst under 26. April 1834⁴⁰⁾ de nærmere og endelige Regler for Afløsningen. Økonomikommissionen fik straks oprettet en Mængde „*mindelige Foreninger*“ om Afløsningen. Disse vare ubetinget endelige, for saa vidt angik de første 1,100 Tdr. Hartkorn; ud over denne Grænse bleve de indgaaede paa nærmere kgl. Approbation, der altid paafulgte. Vederlaget fastsattes til en aarlig Ydelse af 1 Td. Havre pr. Td. Hartkorn med Modifikation efter en nærmere angiven Skala⁴¹⁾ for Gaarde med mere end 7 Tdr. Hartkorn. Dette Vederlag maatte saaledes i det hele blive betydelig byrdefuldere end samtlige de i Aarene 1802—07 fastsatte Afgifter. Forskellige Grunde fremkaldte imidlertid denne Forskel i Vederlagenes Værdi. Jorderne vare for det første bedre røgtede nu end før, og kunde derfor give mere Hø, medens flere tidligere

³³⁾ Arkivsag: J. Nr. A. D. J. 1643 a/1851, Genpart af Antegnelse til Frederiksborg Amtstues Jordebogsregnskab m. v. for 1843; se endvidere ældre Akter i Arkivsag A. D. J. 2950/1847.

³⁴⁾ J. Nr. A. D. J. 1643 a/1851.

³⁵⁾ 1ste sjællandske Kontors Kopibog for 1805, Litra C. C.

³⁶⁾ J. Nr. A. D. J. 1643 a/1851.

³⁷⁾ 1ste sjællandske Kontors Kopibog for 1807, Litra R. R.

³⁸⁾ Se endvidere om disse Afløsninger: Folketingstidende 1870—71, Sp. 6723—28, Landstingstidende 1870—71, Sp. 2018, 3112—19.

³⁹⁾ Rigsarkivet, Konzept Nr. 292/1833.

⁴⁰⁾ Konzept Nr. 436/1834.

⁴¹⁾ Forestillingen til Resolutionen af 1833 (Resolut. 1834 opgav en delvis Leverance i Hø, der var fastsat i den første Resolution).